ON BEŞİNCİ BÖLÜM

Biga Uygulamalı Bilimler Fakültesi Bankacılık ve Finans Bölümü Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi[1]

Ünzüle KURT[2], Yusuf YİĞİT[3], Özgür TOPKAYA[4], Esra DEMİREL[5]

1.GİRİŞ

Gelişen finansal piyasalarla birlikte finansal ürün çeşitliliği de artmıştır. Bu bağlamda bireylerin bilinçli bir şekilde finansal ürün tercihini yapması refah düzeyini arttıracağı gibi yanlış tercihleri de finansal kayıp yaşamasına sebep olacaktır. Finansal okuryazarlık düzeyleri yükselen kişiler ekonomik çıkarlarını korumada daha başarılı olmaktadır (Er vd., 2014: 114). Finansal okuryazarlığı fiyatların karşılaştırılması, borçların ödenmesi ve faiz oranlarını karşılaştırıp uygun görülenin seçilmesi ile sınırlandırmak mümkün değildir. Tasarrufların değerlendirilmesi açısından en uygun görülen finansal ürünün tercih edilmesi etkin ve verimli şekilde geleceğin planlanması da finansal okuryazarlık kavramı tarafından kapsanmaktadır (Yılmaz ve Tunce, 2017:312).

Kişilerin iyi bir düzeyde finansal bilgiye sahip olması finansal kararlarını doğru vermelerini ve finansal riskleri doğru yönetmelerini sağlamaktadır. Yapılan çalışma ile Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü öğrencilerinin finansal kavram bilgisi, sağlıklı finansal karar verebilme yeteneği arttırılması, finansal okuryazarlık düzeyi arttırılarak bunu alışkanlık haline getirmeleri amaçlanmaktadır. Bu amaca ulaşmak için gerçekleştirilen çalışmayla; öğrencilerin finansla ilgili dergi, kitap makale okuması ve güncel haberleri takip etmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Böylece finansal kararlarını doğru vermeleri, tasarruflarını doğru yönetmeleri konusunda bilgi sahibi olmaları amaçlanmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Kişilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olması yatırımlarını yaparken doğru karar vermeleri ve riskleri doğru yönetmelerini sağlamaktadır. Bu bağlamda finansal okuryazarlık üzerinde çokça çalışılmış önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kutukız ve Özden (2018), çalışmalarında Muğla ili Milas ilçesindeki kadın girişimcilerin finansal okuryazarlık düzeyini araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda kadın girişimcilerin finansal okuryazarlık düzeyleri düşük çıkmıştır ve finansal bilgilerini arttıracak eğitim almaları gerektiği düşünülmüştür.

Baysa ve Karaca (2016), çalışmalarında Tokat merkez ilçedeki banka müşterilerini tarımsal, bireysel ve ticari olarak üçe ayırarak bu grupların finansal okuryazarlık düzeylerini belirleyerek birbirleriyle kıyaslamışlardır. Bu çalışmanın sonucunda, tarımsal gruptaki müşterilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin ticari ve bireysel olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

[1]Biga Uygulamalı Bilimler Fakültesi Bankacilik ve Finans Bölümü Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlik Düzeyinin Belirlenerek Arttırılması'' başlıklı Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenen projeden türetilmiştir.

[2]Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü, unzulekurt@comu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3406-1269

[3]Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, BİİBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, yusufyigit@comu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-4563-829X.

[4]Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, ozgurtopkaya@gmail.com, ORCID No: 0000-0002-8278-2637.

[5]Arş. Gör. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü, esrademirel@comu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5264-978X.

Kılıç ve diğerleri (2015), Gaziantep Üniversitesi'nde öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemek amacıyla anket uygulamıştır. Bu çalışmada finansal okuryazarlık düzeyi farklı demografik özelliklere göre incelenmiştir. Çalışma sonucunda finansal okuryazarlık düzeyi %48 olarak bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin güncel finans bilgilerine ilgili oldukları ortaya çıkmıştır.

Alkaya ve Yağlı (2015), finansal okuryazarlık konusunu teorik olarak inceleyerek Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin finansal bilgi, tutum ve davranışlarını araştırmıştır. Araştırma sonucunda finansal tutum ve finansal davranışın birbiriyle ilişkili olduğu ancak öğrencilerin finansal bilgi açısından yetersiz olduğu bulunmuştur.

Öztürk ve Demir (2015), Süleyman Demirel Üniversitesi akademik personelinin finansal okuryazarlık ve para yönetimi konularında finansal bilgileri, finansal davranışları ve finansal tutumlarını araştırarak finansal okuryazarlıklarını belirlemeye çalışmıştır. Çalışma sonucunda, akademik personelin finansal okuryazar olduğu fakat finansal eğitim almaları gerektiği ortaya çıkmıştır.

Ergün ve diğerleri (2014), işletme bölümü öğrencilerine anket uygulayarak finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeyi ve finansal okuryazarlık ile demografik özellikler arasındaki ilişkiyi bulmayı amaçlamıştır. Çalışmanın sonucunda, öğrencilerin yalnızca temel düzeyde finansal okuryazar oldukları bulunmuştur.

Hastings ve diğerleri (2012), finansal okuryazarlık ve finans eğitimi ile ilgili literatürü tarayarak finansal okuryazarlığın nasıl ölçüldüğünü ve finansal eğitimin finansal okuryazarlık düzeyini nasıl etkilediğini araştırmıştır.

Lusardi ve diğerleri (2009), 1997 Ulusal Gençlik Araştırmasındaki verileri kullanarak gençler arasındaki finansal okuryazarlığı incelemiştir. Gençlerin sadece üçte birinin faiz oranları, enflasyon ve risk çeşitliliği gibi konularda temel bilgi sahibi olduğu bulunmuştur. Finansal okuryazarlığın sosyodemografik özellikler ve ailenin finansal gelişmişliği ile yakından ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Rooij ve diğerleri (2007), borsa yatırımcılarının temel düzeyde finans bilgilerini ölçecek hisse senetleri, tahviller, yatırım fonları, faiz oranları ile ilgili sorular hazırlamışlardır. Finansal okuryazarlığın borsa ile ilişkisini inceleyerek finansal okuryazarlık oranı düşük olan yatırımcıların daha az hisse senedi yatırımı yaptıklarını bulmuştur.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmada Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü'nde öğrenim gören 231 öğrencinin finansal okuryazarlık düzeyinin tespit edilmesi ve bu düzeyin yükseltilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın ilk adımı olarak literatür taraması yapılmış ve finansal okuryazarlık düzeyinin tespit edilmesi için bir ölçek seçilmiştir. Literatür taraması sonucunda oluşturulan anket öğrencilerin temel ekonomi ve finans bilgisini tespit etmeye yönelik soruların yanında demografik özellikleri içeren sorular da içermektedir. Araştırma verileri çevrimiçi anket yöntemi ile toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Ayrıca anketin her bölümü için ayrı puanlama yapılarak öğrencilerin sınıflarına göre de finansal okuryazarlık düzeyi analiz edilmiştir.

4. BULGULAR

Öğrencilere uygulanan anket temel finans bilgisi, temel bankacılık bilgisi, temel sigortacılık bilgisi, temel finansal tablo analizi bilgisi, temel yatırım bilgisi, temel vergi ve mevzuat bilgisi, finans matematiği bilgisi olmak üzere 7 ana bölümden oluşmuştur. Her bölüm için ayrı puanlama yapılarak tablo 1'de cinsiyete göre finansal okuryazarlık düzeyindeki başarı durumu, tablo 2'de sınıflara göre finansal okuryazarlık düzeyindeki başarı durumu, tablo 3'te öğrencilerin kredi kartı kulanımına göre finansal okuryazarlık düzeyleri verilmiştir. Tabloların son sütununda 7 ana bölümün puan ortalaması olarak genel puan toplamı yer almaktadır.

Tablo 1. Kadın ve Erkek Başarı Puanları Karşılaştırması

	TY	**BBY**	**ESY**	**FTY**	**YY**	**VMY**	**MFY**	**GY**
Kadın	69.48	77.48	71.86	70.23	44.5	70.88	53.67	65.44
Erkek	77.25	81.92	74.93	68.97	52.53	73.79	44.81	67.74

Tablo 2. Sınıflara göre Başarı Puanı Karşılaştırılması

	TY	BBY	ESY	FTY	YY	VMY	MFY	GY
1.sınıf	67.37	76	65.6	79.5	52.8	76.5	52	67.11
2. sınıf	63.34	68.64	70.5	69.88	41.68	70.33	39.3	60.52
3. sınıf	76.47	80.22	82	70.75	42.7	73.75	38.63	66.36
4. sınıf	71.82	79.88	72.37	62.69	45.39	64.28	33.64	61.43

Tablo 3. Kredi Kartı Kullanımına göre Başarı Puanı Karşılaştırılması

		TY	BBY	ESY	FTY	YY	VMY	MFY	GY
Kredi kartı kullanımı	**Evet**	69.13	78.58	73.22	72.11	44.91	72.68	41.22	64.55
	Hayır	69.91	76.06	70.09	67.81	43.95	68.31	38.21	62.04

Tablolardaki kısaltmaların açıklamaları aşağıdaki şekildedir:

TY: Temel Finans Bilgisi Puanı

BBY: Temel Bankacılık Bilgisi Puanı

ESY: Temel Sigortacılık Bilgisi Puanı

FTY: Temel Finansal Tablo Analizi Bilgisi Puanı

YY: Temel Yatırım Bilgisi Puanı

VMY: Temel Vergi Ve Mevzuat Bilgisi Puanı

MFY: Finans Matematiği Bilgisi Puanı

GY: Genel Puan Toplamı

Tablo 4'te cinsiyetlere ait tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiştir. Buna göre 148 kadın öğrencinin ortalama finansal okuryazarlık düzeyi 61.35 çıkarken 83 erkek öğrencinin ortalama finansal okuryazarlık düzeyinin 68.55 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Tanımlayıcı İstatistikler

Cinsiyet	N	Ortalama	Standard Sapma	Ortalama Standard Hata
Kadın	148	61.35	13.15	1.08
Erkek	83	68.55	12.55	1.37

Öğrencilerin cinsiyeti ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında bir farklılaşma olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan t-testi sonuçları tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. T Testi Sonuçları: Cinsiyet ile Finansal Okuryazarlık Düzeyi

	Levene Test		T testi				
	F	P	T	Sd	P	Ortalama Puan Farkı	Standard Hata Farkı
Finansal Okuryazarlık Düzeyi	0.487	0.486	-4.05	229	0.00	-7.19	1.77

T- testi sonucuna göre kadın ve erkek öğrenciler arasında finansal okuryazarlık düzeyi bağlamında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan analizler sonucunda ortaya çıkan sonuçlar tablo 1, tablo 2 ve tablo 3'te gösterilmektedir. Buna göre tablo 1 incelendiğinde temel finansal tablo analizi bilgisi ve finans matematiği dışındaki bölümlerde erkeklerin kadınlardan daha başarılı olduğu görülmektedir. Sonuç olarak baktığımızda genel finansal okuryazarlık düzeyinin Bankacılık ve Finans bölümündeki 148 kadın öğrenci ve 83 erkek öğrencinin birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 2'de 50 1. Sınıf, 59 2. Sınıf, 59 3. Sınıf ve 63 4. Sınıf öğrencilerinin oluşturduğu sınıflar arası finansal okuryazarlık düzeyi gösterilmektedir. Bu sonuçlara göre temel finansal bilgi düzeyi, temel bankacılık bilgisi ve temel sigortacılık bilgisi en yüksek olan 3. Sınıf, temel finansal tablo analizi bilgisi, temel yatırım bilgisi, temel vergi ve mevzuat bilgisi ve finans matematiği bilgisi en yüksek olan sınıf 1. Sınıftır. Genel düzey incelendiğinde de 1. ve 3. Sınıfların birbirine yakın bir düzeyde olduğu, 2. ve 4. Sınıfların da birbirine yakın olduğu; ancak 1. ve 3. Sınıfların gerisinde kaldığı görülmektedir.

Tablo 3'te kredi kartı kullanımına göre finansal okuryazarlık düzeyi karşılaştırılmıştır. Bu bağlamda kredi kartı kullanımına evet olarak cevap veren öğrencilerin anketi oluşturan 7 ana bölümde de kullanmayanlara göre yüksek puan aldıkları görülmektedir.

Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin uygulamalı finans konularında yetersiz oldukları, öğrencilere daha fazla uygulamalı ders verilmesinin uygun olacağı görüşü ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin ilgi duydukları derslerin ders planına eklenmesi finansal okuryazarlık düzeyinde artış sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

ALKAYA, A., & YAĞLI, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık-Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. Journal of International Social Research, 8(40).

BAYSA, E., & KARACA, S. S. (2016). Finansal Okuryazarlık ve Banka Müşteri Segmentasyonları Üzerine Bir Uygulama. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (71), 109-126. Ergün, B., Şahin, A., & Ergin, E. (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. Journal of International Social Research, 7(34).

ER, F., TEMİZEL, F., ÖZDEMİR, A., & SÖNMEZ, H. (2014). Lisans eğitim programlarının finansal okuryazarlık düzeyine etkisinin araştırılması: Türkiye örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(4), 113-125.

HASTİNGS, J. S., MADRİAN, B. C., & SKİMMYHORN, W. L. (2013). Financial literacy, financial education, and economic outcomes. Annu. Rev. Econ., 5(1), 347-373.

KILIÇ, Y., ATA, H. A., & SEYREK, İ. H. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. Journal of Accounting & Finance.

KUTUKIZ, D., & ÖZDEN, C. (2018). Kadın girişimciliği ve finansal okuryazarlığın kadın girişimciler üzerindeki etkisi. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8(1), 349-365. Lusardi, A., Mitchell, O. S., & Curto, V. (2010). Financial literacy among the young. Journal of consumer affairs, 44(2), 358-380.

ÖZTÜRK, E., & DEMİR, Y. (2015). Finansal okuryazarlık ve para yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi akademik personel üzerine bir uygulama. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (68), 113-134.

VAN ROOİJ, M., LUSARDİ, A., & ALESSİE, R. (2011). Financial literacy and stock market participation. Journal of Financial Economics, 101(2), 449-472.

YILMAZ, Y., & TUNCE, M. (2017). Finansal Okuryazarlik Düzeyinin Belirlenmesi: Dicle Üniversitesi İibf Öğrencilerine Yönelik Bir Araştirma. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(14), 301-312.